

Inhoud

Inleiding	7
Samenvatting en aanbevelingen	10
Hoofdstuk 1: Het referentiekader taal en rekenen	16
1.1 Onderwijsambities en het referentiekader	17
1.2 Het referentiekader taal en rekenen	20
1.2.1 Achtergrond	20
1.2.2 Inhoud van het referentiekader	24
1.2.3 Passende perspectieven	29
1.2.4 Wettelijke veranderingen	32
1.2.5 Reactie van scholen op het referentiekader	39
1.2.6 Scenario's van het steunpunt taal en rekenen vo	43
1.3 Ambities realiseren	46
1.3.1 Acht succesfactoren	47
1.3.2 De quick scans taal en rekenen	47
1.3.3 De rol van de leraar	48
1.3.4 Effectief onderwijs	49
1.3.5 Opbrengstgericht werken	52
1.3.6 Doorlopende leerlijn realiseren	53
1.4 Vragenlijst voor schoolleiders	54
Hoofdstuk 2: Personeelsbeleid en hogere opbrengsten	56
2.1 Het strategische niveau: de school	57
2.1.1 Opbrengstgericht werken en het referentiekader	60
2.2 Het tactische niveau: het middenmanagement	66
2.2.1 De middenmanager	66
2.2.2 De taal- en rekencoördinator	68
2.2.3 Teams, afdelingen en secties	71
2.2.4 De afstemming	74
2.3 Het operationele niveau: de leraar	76

Hoofdstuk 3: Verschillen in de kwaliteiten van leraren en de invoering van de referentieniveaus **80**

3.1	Goede en excellente leraren	81
3.2	Verschillen in kwaliteit en lerarenfuncties	84
3.2.1	Drie componenten van het leraarschap	85
3.2.2	Van start naar ervaren: de goede leraar	87
3.2.3	Een excellente leraar: het topniveau	88
3.2.4	Wat mag ik verwachten van leraren op de verschillende functieniveaus?	89
3.3	Wat mogen leraren verwachten van de organisatie?	92
3.4	Sturen van de verschillen in teams	93
3.5	Aansturen en beoordelen	94
3.6	Hoe wordt excellentie beloond?	95

Hoofdstuk 4: Actoren in alle sectoren **98**

4.1	De interne toezichthouder	99
4.2	Het bestuur	100
4.3	De directie/schoolleiders	102
4.4	De middenmanager	103
4.5	De vaksectie (vo en mbo)	104
4.6	De interne begeleider (po)	106
4.7	De taal- of rekencoördinator	106
4.8	De taal-/lees-/rekencoach	108
4.9	De leraar	109
4.10	Wie doet wat?	111

Bijlage 1:	Format taalbeleidsplan	115
Bijlage 2:	Format rekenbeleidsplan	127
Bijlage 3:	Checklist leiderschapstaken in een taalverbetertraject (voortgezet onderwijs)	141
Bijlage 4:	Rol van de interne begeleider in effectief rekenonderwijs (basisonderwijs)	143
Bijlage 5:	Rol van de interne begeleider in effectief leesonderwijs (basisonderwijs)	148
Bijlage 6:	Rol van de schoolleider in effectief rekenonderwijs (basisonderwijs)	153
Bijlage 7:	Rol van de schoolleider in effectief leesonderwijs (basisonderwijs)	157
Bijlage 8:	Vensters voor Verantwoording	161
Bijlage 9:	Format persoonlijk ontwikkelplan (POP)	164
Bijlage 10:	De leerwijzer	170
Bijlage 11:	Voorbeeld functioneringsgesprek vragen over vakinhoudelijke ontwikkeling	172
Literatuur		176